N°. 719. **DE GRONDWET.** 1855.

WOENSDAG 19 SEPTEMBER.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIËN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De Troonrede.

Wanneer het waar is, wat dikwijls door bekwame Staatslieden is beweerd, dat namelijk de hoogste verdienste eener Troonrede bestaat in het nietsbeteekenende van haren inhoud: dan, gewis, mag de rede, met welke de Koning gister de zitting der Kamers van de Staten-Generaal heeft geopend, aller lof verdienen. Er is bijna niets in, wat niet bekend is, en van hetgeen de nieuwe zitting belangrijks op het gebied der wetgeving zal opleveren, wordt men niet veel meer gewaar, dan hetgeen, ter vervulling der voorschriften van het vijfde der additionnele artikelen van de Grondwet, reeds zoo menig jaar achtereen is aangekondigd.

Onze betrekkingen met de vreemde Mogendheden kenmerken zich door welwillendheid en vriendschappelijke gezindheid, en te midden van den oorlog wordt door de oorlogvoerende Mogendheden het stelsel van strikte onzijdigheid, waaraan, volgens de verzekering der Regering, naauwgezet door ons wordt vastgehouden, gewaardeerd en geëerbiedigd. Voorzeker, nu, door den val van Sebastopol, de kansen van den oorlog een meer beslissend overwigt aan de Westersche Mogendheden verleenden, is het minder raadzaam dan ooit, om, in eenigerlei opzigt, van dat stelsel van neutraliteit af te gaan; en zijn bovendien, tot geluk voor ons Vaderland, de kansen minder waarschijnlijk dan vroeger, dat van de zijde der Westersche Mogendheden eenige pressie op de neutrale Staten tot aansluiting zal worden gedefend.

De zinsnede betrekkelijk de vermeerdering van het materiëel der Marine, die het voorwerp wordt verklaard van 's Konings ernstige zorg, schijnt aan te wijzen, dat de Regering voornemens is, om, ook bij de nieuwe begrooting, het verhoogde cijfer vast te houden, dat voor de loopende dienst slechts als voorloopig is toegestaan.

Omtrent onze Koloniën vernemen wij het aangename berigt, dat »de staat der gewassen gunstig is«: eene zeer bemoedigende en geruststellende verzekering zoowel voor hen, die de afschaffing van belastingen bestreden uit vrees voor misrekening ten opzigte van de opbrengsten der Koloniën, als voor de kern der Natie, wier bestaan en welvaart aan den handel, de scheepvaart en al de daarmede verbonden takken van nijverheid zijn vastgeschroefd.

Wat de wetgeving betreft: men kondigt ons aan, dat de wetsontwerpen zullen worden aangeboden, die alsnog, volgens artikel vijf van de additionele artikelen der Grondwet, moeten worden voorgedragen. Die wetsontwerpen betreffen het Onderwijs, de regterlijke Organisatie, en het reglement op het beleid der Regering in W. I. Wat het onderwijs betreft: wij hopen dat een geheel nieuw wetsontwerp zal worden ter tafel gebragt; want de Minister van Binnenlandsche Zaken zal voorzeker tot de overtuiging zijn gekomen, dat hetgeen door hem als wet op het Onderwijs is voorgedragen, door geene der partijen, door niemand in den Lande aannemelijk is gekeurd. Naar het ontwerp betrekkelijk de nieuwe regterlijke organisatie zien wij verlangend uit en hopen, dat het publiek te gelijker tijd kennis zal kunnen nemen van den arbeid der door den Minister van Justitie te dezer zake benoemde Staats-Commissie. Wat aangaat, het reglement op het beleid der Regering in West-Indie vreezen wij, dat het al te zeer zal geschoeid worden op de leest van het Reglement voor Oost-Indie, en daarom kunnen wij niet zeggen, dat wij naar het tot stand brengen van zoodanig Reglement zeer verlangen.

Aller belangstelling is de mededeeling waard, dat de Staats-Commissie tot onderzoek van den toestand der slaven-bevolking in de Overzeesche bezittingen, onlangs aan de Regering verslag heeft uitgebragt. De Koning *vleit* zich, dat de veel omvattende arbeid der Commissie zal kunnen leiden tot eene wetsvoordragt, omtrent dit belangrijk onderwerp; wij *verwachten* het, en met ons voorzeker de geheele Natie, die naar het oogenblik verlangt, waarop de vloek en de smet der slavernij van onze nationaliteit zal worden weggenomen. Wij twijfelen er niet aan, of de Staten-Generaal zullen als vertegenwoordigers van het Nederlandsche Volk, in hunne adressen van antwoord hunne stellige verwachting, dat nu eindelijk eens de slaven-quaestie geregeld worde, te kennen geven.

Eindelijk wordt in de Troonrede verklaard, dat de opbrengst der belastingen ruimschoots aan de daarvan gevormde verwachting voldoet, en dat de gunstige staat der geldmiddelen toelaat met het delgen van schuld voort te gaan. Verdere verbetering of hervorming van het belastingstelsel schijnt de Regering alzoo vooreerst, niet op het oog te hebben; maar veeleer verdere schulddelging te willen.

Met verlangen zien wij de aanspraak des Ministers van Financiën, bij de aanbieding der Staatsbegrooting, te gemoet, ten einde, omtrent alles wat de financien betreft, meer zekerheid te erlangen. Tot zoo lang behooren wij ons oordeel op te schorten.

Wij wenschen met den Koning, dat van het gemeen overleg, gedurende de nieuwe zitting, goede vruchten zullen geplukt worden ter bestendiging van orde en welstand; en wij hopen, dat de Regering en Vertegenwoordiging, beiden, doordrongen van de zegeningen, die onze liberale staats-instellingen en onze beginselen van vrijen handel, over het Vaderland deden uitstorten, alles zullen aanwenden om die beginselen te ontwikkelen, die instellingen al meer en meer te bevestigen, en om ook de nijverheid van de boeijen te ontslaan, welke haar nu nog knellen. Dan kan de geopende zitting inderdaad strekken tot heil van het Vaderland.

Hoe nu?

Vrij vertaald geeft de Beschikking van den Minister van Koloniën, op het *nader* adres van den heer VAN VLIET, medegedeeld in ons No. van 16—17 dezer, te kennen: het doet er niet toe dat voor een deel geen bescheiden denkbaar zijn, noch dat voor het andere deel de bescheiden, door het gepleegde geweld zijn teniet gegaan, het doet er evenmin toe, dat er geen éénzijdige waardering behoort plaats te grijpen: *ik* blijf eenen staat vergen, gestaafd door bescheiden, en ik zal, ten opzigte van dezen Staat, zoo gij haar indient, handelen gelijk *mij* zal behagen. Voegen wij hierbij, dat de Minister ook in deze beschikking niet enkel namens zich zelven, maar andermaal spreekt namens »de regering.« Het heet weder: »*de regering* »acht zich niet gehouden opheldering te geven.« Zou dat geschieden om de Kamer af te schrikken deze aangelegenheid in overweging te nemen? Het zou niet de eerste maal zijn dat *deze* Minister van Koloniën beproefde van zijne ambtgenooten een schild te maken. In der tijd heeft hij zijne ambtgenoot THORBECKE aldus dikwerf op den voorgrond gesteld.

Het is echter niet bij deze beschikking gebleven; onder dagteekening van 3—29 Augustus heeft de heer VAN VLIET zich tot den Minister gewend »met eene juiste en bepaalde omschrijving zijner vordering« (beschikking van 21 April 1855): onder verzoek »dat het thans Uwe Excellentie moge behagen bovengenoemden, bij dit Adres gevoegden staat in overweging te nemen, alsmede te kennen te geven of er tegen de op denzelven gebragte posten bedenkingen bestaan, en, zoo ja, welke, en om welke redenen, — als ook om kenbaar te maken het verlangen der Regering omtrent de wijze en den maatstaf waarnaar en waarop zij zou wenschen, dat eene billijke waardering tot stand kome.«

Een ander verzoek kon niet gedaan worden in den stand, waarin den Minister de zaak gebragt heeft. Zoo als de heer VAN VLIET te regt doet opmerken:

Bescheiden tot staving van zijnen staat bezit hij niet. Het gepleegde geweld — reeds bij zijn Adres van 14 Julij werd zulks aangevoerd — heeft hem gescheiden van alle haven en goed, dus ook van *alle bescheiden* aantoonende, waaruit het was te zamen gesteld, terwijl de later plaats gevonden brand alles heeft vernield, dus ook de bescheiden, en den tweeden en derden post (1) uit hunnen aard *enkel* vatbaar zijn voor gemoedelijke waardering. De posten op dien staat voorkomende heeft hij niet in cijfers uitgetrokken omdat zulks, naar het hem toeschijnt, niet met vrucht kan geschieden alvorens deze posten zelve, en de maatstaf en wijze der waardering van ieder derzelve vastgesteld zijn.« Daarentegen heeft de adressant »iederen post zoo omschreven als hij vertrouwt dat voldoende zou zijn, moest de vereffening plaats vinden tusschen twee fatsoenlijke, doch ambtelooze mannen; ja, als voldoende zou zijn, moest de vereffening plaats vinden voor den burgerlijken regter. »Moge uwe Excellentie,« dus voegt de heer VAN VLIET hierbij, »grondwettelijk, zelfstandig raadsman der Kroon, deze omschrijving insgelijks voldoende zijn.«

Hoe nu luidt de beschikking op dat aanzoek? Vrij vertaald geeft zij te kennen: ik ignoreer het onderzoek en het votum der Kamer. De Kamer moge hebben bevonden, dat de verwijdering uit de Preanger-Regentschappen en de wijze, waarop die heeft plaats gehad, niet door eenige wettelijke verordening worden geregtvaardigd en in de keus der uitdrukkingen om deze bevinding den Minister kenbaar te maken, zóó ver zijn gegaan als de parlementaire welvoegelijkheid eenigzins gedoogd, desniettemin is het geen regerings-pligt geworden den adressant deswege vergoeding toe te kennen; want — wij schrijven letterlijk de ministeriële beschikking af — de adressant heeft »door een gedrag, hetwelk der Indische Regering gestadig redenen van ontevredenheid gegeven en eindelijk zijne uitzetting uit N. I. noodig gemaakt heeft, alle aanspraak op zoodanig blijk van 's Gouvernements welwillendheid verbeurd.« Zou de Minister zóó onbedreven zijn, dat hij niet beseft, nóch dat het argument in deze woorden gelegen geen kracht heeft, noch dat er geen sprake is van »Gouvernements welwillendheid«! Dat argument was te berde gebragt in de missiven van den Minister tot *inlichting der Kamer*; de commissie uit de Kamer tot onderzoek dezer missiven heeft er niet eens bij stil gestaan en de Minister heeft niet eens beproefd het te doen gelden, toen het Verslag der Commissie en de *uitdrukkelijk op grond daarvan* voorgestelde conclusie aan de orde waren! Neen, tusschen den Minister en den heer VAN VLIET is het thans enkel de vraag: *welk staatsregtelijk gevolg behoort het Votum der Kamer ten opzigte van den adressant te hebben.* Of er al dan niet »gestadig redenen van ontevredenheid aan de Ind. regering zijn gegeven« — iets, hetwelk volstrekt niet is uitgemaakt en in de bekende kantteekeningen op de zeer bekende ministeriële »zakelijke nota«, alsmede in het »Beknopt Overzigt« aan de Tweede Kamer ingediend, punt voor punt wordt tegengesproken en wederlegd — doet niet meer ter zake. Dat is terugkomen op eene gesloten redewisseling. Ter loops zij hier nog bijgevoegd, dat de Minister bij zijne beschikking enkel spreekt van het »leed den adressant veroorzaakt *door zijne verwijdering* uit de Preanger-Regenschappen; niet van het leed veroorzaakt door »de wijze« waarop dat

---

(1) 2o. Wegens de verwijdering uit de Preanger-Regentschappen en wegens de wijze waarop deze is geschied, verlangt de ondergeteekende vergoeding in billijke verhouding staande:

A. tot het leed hem straffeloos aangedaan, zij het zoo als dat is omschreven geworden door het Indische bestuur in de bekende Beschikking van 18 Januarij 1844 no. 26;

B. tot de benadeeling, voortgevloeid uit de wijze — breedvoerig uiteengezet in de gewisselde stukken — waarop ten aanzien van des ondergeteekenden beklag wegens zijne verdrijving uit de Preanger-Regentschappen en de feitelijkheden daarbij gepleegd, is gehandeld.

3o. Wegens kosten, verlangt de ondergeteekende vergoeding evenredig aan de menigvuldige stukken zoowel op Java, als hier te lande, schriftelijk en in druk ingediend, ten einde aan te toonen dat hij wederregtelijk uit de Preanger-Regentschappen was verdreven en daarbij schroomelijke feitelijkheden waren gepleegd: zoo mede aan die om aan te toonen, dat hij deswege aanspraak had op vergoeding.

geschiedde, — niet van "de benadeeling, voortgevloeid uit de wijze — breedvoerig uiteengezet in de gewisselde stukken — waarop ten aanzien van het beklag wegens de verdrijving uit de P. R. en de feitelijkheden daarbij gepleegd, is gehandeld," — niet van de "kosten" voor de "menigvuldige stukken zoowel op Java als hier te lande, schriftelijk en in druk, door den adressant ingediend, ten einde aan te toonen dat hij wederregtelijk uit de P. R. was verdreven en daarbij schroomelijke feitelijkheden waren gepleegd;" zoo mede voor die "om aan te toonen, dat hij deswege aanspraak had op vergoeding."

Van het punt der vergoeding van het "leed door de verwijdering veroorzaakt", gaat de Minister over tot dat der vergoeding wegens het te niet gaan van des adressants have en goed door den bekenden brand te Tjanjoer. In het daaromtrent door den Minister aangevoerde wordt den heer VAN VLIET geheel iets anders in den mond gelegd dan hetgeen door hem in zijn adres wordt voorgedragen.

Hij erkende zich niet "buiten staat het door hem verlorene en de deswege geleden schade behoorlijk op te geven"; maar hij betuigde, *eensdeels*, in zijnen staat zulk eene omschrijving te geven van iedere post "als voldoende zou zijn, moest de vereffening plaats vinden tusschen twee fatsoenlijke, doch ambtelooze mannen; ja, als voldoende zou zijn, moest de vereffening plaats vinden voor den burgerlijken regter"; *anderdeels*, de op zijnen staat voorkomende posten niet in cijfers "uitgetrokken te hebben, omdat zulks niet met vrucht kan geschieden, alvorens deze posten zelve, en de maatstaf en wijze der waardering van ieder derzelve, vastgesteld zijn". In trouwe, mag zulk eene betuiging van den adressant, zóó door den minister worden voorgesteld!

Evenmin verzocht de adressant "der regering eene som daarvoor (voor het verlies door het verbranden zijner have en goed geleden) te bepalen"; integendeel, hij betoogde, bij adres van 14 Julij (1), dat de Minister zulks niet éénzijdig behoorde te doen. Nog minder werd door hem verzocht "eenigermate te gemoet te komen in het verlies door brand geleden, uit bijzondere deelneming in zijn lot"; hij spreekt uitdrukkelijk van volledige vergoeding voor hetgeen verbrand is, te waarderen op zoodanige wijze als tusschen den Minister en hem zal worden vastgesteld, en beroept zich enkel op het onderzoek en het votum der Kamer.

Zou deze geheel verkeerde voorstelling te goeder of te kwader trouw plaats hebben? Wij zullen het niet beslissen; maar mogen niet ontveinzen, dat de ministeriële voorstelling zeer dienstbaar is om een glimp van billijkheid te geven aan de mededeeling van hetgeen volgt, te weten: "dat echter, ten einde zoo veel mogelijk inlichting te verkrijgen, de Gouverneur-Generaal van Ned. Indië wordt uitgenoodigd omtrent hetgeen van den adressant bij den bedoelden brand te Tjandjoer verloren is en omtrent de vermoedelijke waarde daarvan, een onderzoek in te stellen."

Inderdaad, zoo zulk eene uitnoodiging den Gouverneur-Generaal in Maart is gedaan, hoe komt het dan dat daarop in September nog geen berigt was ontvangen, en, bovendien, hoe zou het den Gouverneur-Generaal, in gezonden zin, mogelijk zijn, ten deze "een onderzoek in te stellen," en waartoe zou dat *kunnen* leiden? Wat toch is het geval? Adressant is plotseling van zijne have en goed gescheiden geworden; sedert zijn er ruim 12 jaren verloopen; inmiddels heeft het personeel op Java gewis totale verandering ondergaan, terwijl de schriftelijke aanwijzing, welke misschien voorhanden is, in het Archief van het gewestelijk Bestuur der Preanger-Reg., of in dat van het Indisch Bestuur, afkomstig is van den Resident en den Secretaris, die den adressant de bekende behandeling hebben aangedaan,... Nog meer: hoe laat zich denken een onderzoek door de administratieve magt naar den omvang en de waarde eener verbrande have en goed, als die van den heer VAN VLIET? Hoe zou bij zoodanig onderzoek *kunnen* blijken: de uitgebreidheid en de waarde zijner bibliotheek en manuscripten, de staat zijner kas en andere geldswaarden; hoeveel en welk linnengoed hij bezat, het beloop dat in zijn declaratie-boek openstond, enz. enz.; en welke verbindende kracht zou een onderzoek bezitten, gevoerd geheel buiten den dadelijk belanghebbende om? Neen, dat punt is enkel vatbaar voor gemoedelijke begrooting van de zijde des adressants, des door den Minister verlangd, gesterkt door eenen eed.

Wij hebben alzoo de ministeriële beschikking, punt voor punt, ontleed, en uit de gewisselde stukken toegelicht, en daarmede voorzeker ons oordeel gestaafd, dat de Minister ten deze blijft handelen, als ware er geen onderzoek, noch votum der Kamer. Zal de Kamer dat gedoogen? Zal zij dat aanzien, zonder tusschen beide te treden? — Zoo ons dat zou spijten voor den heer VAN VLIET, die waarlijk eindelijk wel in het bezit mag worden gesteld eener billijke vergoeding voor zijn smartelijk wedervaren, het zou ons vooral spijten om de verwaarloozing welke daarin zou gelegen zijn van eene der voornaamste grondslagen van onzen regeringsvorm, onverschillig tot welke staatkundige kleur de raadslieden der kroon en de meerderheid in de Kamer behooren. Wij zeggen het met de *Tijd* van 3 dezer:

"Die zaak heeft geleerd, en dat is, na het besluit door de Tweede Kamer in hare zitting van den 3den Maart genomen, boven allen twijfel verheven, zij heeft geleerd, aan welke willekeur en regtsverkrachting een nederlandsch onderdaan, op het grondgebied van den nederlandschen Staat, kan blootstaan, welke mishandelingen hij daar kan te verdragen hebben, en hoe onnoemelijk veel moeite het kost om zijn regt erkend en het geleden onregt naar eisch gefletrisseerd te zien. Zij heeft geleerd, dat, wanneer het *bon plaisir* van dezen of genen het verkiest, men dan zonder vorm van proces als een booswicht verdreven en mishandeld kan worden; dat, wanneer dat zoo goed gedacht wordt, het persoonlijk eigendom baldadig aangerand en vernield kan worden door hen, tot wier roeping het behoort het te beschermen; en dat, wanneer men dan vervolgens zich daarover beklaagt, men alsdan, een tiental jaren lang, met groote opofferingen van allerlei aard, het bijna ongelooflijke in 't werk heeft te stellen, om de geschondene regtsbeginselen door de bevoegde autoriteiten gehuldigd te verkrijgen."

Zou zij nu nog moeten leeren, dat zelfs in weêrwil van de bevinding der Kamer, voor deze "willekeur en regtsverkrachting" geen billijke schadeloosstelling wordt verleend?

(1) [illegible] van 26—27 Augustus.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De telegraaf heeft eergister het berigt medegedeeld der aankomst te Marseille van de *Louqsor*, komende uit het Oosten. Gelijk wij voorzien hadden, was het deze pakketboot niet, welke bijzonderheden zou kunnen mededeelen omtrent de gevechten van 8 en 9 September, daar hare berigten slechts tot 6 September wat Konstantinopel en tot den 4 wat de Krim betreft, loopen. Evenwel deden zij groote gebeurtenissen voorzien, welke toen op til waren en vier dagen later hare ontknooping vonden.

Dezelfde depêche, waarin de aankomst van de *Louqsor* berigt wordt, meldt tevens: Eene vloot gewapende kanonneerbooten bevindt zich te Rutschuk en is gereed om te handelen.

Van Kars wordt onder dagteekening van den 18 Sept. gemeld: Er worden levensmiddelen aangevoerd. De Russen hebben eenige convooijen opgeligt.

Uit de Krim wordt gemeld, dat de generaal Pelissier de approchen van de Traktyr naar den weg van Mackensie had versterkt. De kavallerie der geallieerden op de hoogte van Kumara versterking ontvangen hebbende, is deze positie door 25,000 man Russische reserve-troepen ontruimd.

De bezetting van Sebastopol leed veel van het geschut der geallieerden.

De blinderingen waren ontoereikend. De Russen versterkten de noordzijde van Sebastopol.

De *Presse d'Orient* zegt, dat de Russen ijverig bezig waren met de versterking der forten van het noordelijk gedeelte van Sebastopol, dat boven de reede met het zuidelijk gedeete verbonden is door middel van eene schipbrug, uitkomende aan het fort Konstantijn en gedekt door een bruggehoofd.

De geallieerden vuurden op deze brug, die echter nog buiten het bereik van hunne stukken was.

De Russische reserves in de plaats hadden veel te lijden, daar de kogelvrije beschuttingen ongenoegzaam bleken te zijn voor de werking der vijandelijke batterijen. De laatste versterkingen, welke de Russen ontvangen hebben, werden berekend op 25,000 man.

Bij voortduring kwamen versterkingen uit Frankrijk aan.

Het vertrek van de *Charlemagne* was vertraagd, omdat dit vaartuig schade bekomen had.

De *Syrene*, welke op strand geraakt was, was daarvan afgebragt.

De Turksche flotilje kanonneerbooten te Routschouk, was gereed om op den Donau te ageren.

Men meldde, dat de Turksche versterkingen voor Tripoli bestemd, ongeveer 14,000 man bedragen.

Er zouden op alle Turksche kusten vuurtorens opgerigt worden, te beginnen met de Dardanellen en tot aan de Zwarte Zee.

De kapitein Michel was tot directeur-generaal van de vuurtorens benoemd.

Uit Marseille wordt in eene telegraphische depêche dd. 17 September gemeld:

De Engelsche stoomboot *Telegraph*, die het gedetailleerde rapport van de bevelvoerende generaals nopens de laatste overwinning zal medebrengen, wordt alhier verwacht.

Saïd Pacha zal morgen alhier met een Egyptisch fregat aankomen, om de Parijsche tentoonstelling te bezoeken.

De Grieksch Katholijke Patriarch Maximos Marloum is te Alexandrie overleden.

Zes bataillons linietroepen zijn alhier aangekomen. Zij zullen deze week te Toulon ingescheept worden voor de Krim, en, naar men zegt, door een verbazend groot aantal paarden gevolgd worden.

In eene telegraphische depêche uit Parijs, dd. 17 September, wordt gemeld:

Onmiddellijk na de ontvangst van het berigt der inneming van Sebastopol heeft de minister van oorlog, namens den Keizer, aan den generaal Pelissier diens gelukwenschingen aangeboden. "Eere u ons dapper leger," luidde de depêche; "bied het mijne opregte gelukwenschingen aan; wensch ook het Britsche leger geluk wegens zijn volhardenden moed en de zedelijke kracht, waarvan het tijdens dezen langdurigen en moeijelijken oorlog de bewijzen heeft gegeven."

Het noorderfort, waarin de Russen zich hebben teruggetrokken, is niet grooter dan een der forten, welke Parijs omgeven.

Men had, eenige dagen geleden, gemeld, dat de Fransche regering, na berigt ontvangen te hebben van de inneming van den Malakoff-toren en den val van Sebastopol, bevel gegeven had om de verschillende expeditiën van troepen en materiëel naar de Krim, in de zuidelijke havens te staken. Eenige lieden wilden in dit feit zelfs een bewijs zien der vredesgezindheid van de Fransche regering. Maar eergister reeds rectificeerde *de Nouvelliste* van Marseille voor een gedeelte dat berigt, in dien zin, dat het bevel tot staking slechts toepasselijk was op de stukken tot beleg en geenszins op het zenden van troepen, levensmiddelen en artillerie.

Tot dusverre had de Engelsch-Fransche kavallerie geenszins gelegenheid om zich in het Oosten te onderscheiden. Het is eerst sedert de laatste tijden dat dit wapen is gereorganiseerd, zoo door de expeditie van nieuwe Engelsche regementen als door de aankomst van een Fransch leger.

De versterkingen, welke gemelde kavallerie thans ontvangen zal, zullen haar veroorloven belangrijke operatien op groote schaal uit te voeren.

De courrier uit Egypte, den 16 September te Triest aangekomen met de mail uit Alexandrie van den 8sten, bevestigt, dat de Onderkoning voornemens was zich met den Franschen consul naar Frankrijk te begeven.

De berigten uit Bombay, door dezelfde gelegenheid aangekomen zijn van den 13 Augustus. De opstand van Santal duurde voort; dertig duizend opstandelingen verwoestten het land. De koloniale autoriteiten namen daartegen krachtige maatregelen.

De Parijsche *Patrie* heeft uit Hamburg onder dagteekening van den 16 Augustus eene telegraphische depêche ontvangen meldende, dat Engelsche schepen eene verkenning gedaan hadden in de reede van Revel, en dat in die stad nieuwe maatregelen van verdediging waren genomen om aan een ophanden zijnde aanval der geallieerde vloten weêrstand te bieden.

Het feit der verkenning is mogelijk; dat van een vooraf overwogen aanval komt ons min waarschijnlijk voor, aangezien alle berigten uit de Baltische komende den maritimen veldtogt in die streken als geëindigd voorstellen.

De Engelsche en Fransche kanonneerbooten maken zich gereed om naar hunne respectieve havens terug te keeren, en eene telegraphische depêche van de *Times*, uit Dantzig dd. 14 September, na de aankomst der pakketboot de *Driver* geexpedieerd, meldt, dat de schepen der blokkade zich gereed maakten om ligtere schepen te volgen. Eenige fregatten en enkele korvetten zullen ongetwijfeld hun verblijf verlengen om de blokkade te handhaven tot dat de gestrengheid des winters hun verpligt terug te keeren.

De Bernsche correspondent van de *Indépendance Belge* deelt aan dit blad eenige uitvoerige verklaringen mede, ten aanzien der motieven, welke de overlegging der geloofsbrieven van den baron Krudener, Russisch afgezant bij den Zwitserschen bond, hebben vertraagd. Deze motieven komen daarop neder, dat uit gemelde geloofsbrieven zou blijken, dat de Russische regering op geen volledige wijze de nieuwe orde van zaken, sedert 1848 in Zwitserland gevestigd, erkent.

Maar op eene enkele opmerking van den bondsraad, heeft de baron Krudener zich beijverd hem eene explicatieve nota te zenden, waarin hij te kennen geeft, dat de voorzegde uitlegging zijner geloofsbrieven op dwaling berust, en dat de Russische regering de nieuwe Zwitsersche constitutie erkent. Van toen af hield alle moeijelijkheid op en de geloofsbrieven werden overhandigd en aangenomen.

Een oogenblik kon men gelooven, dat de tusschenkomst der vertegenwoordigers van Frankrijk en Engeland bij den groot-hertog van Toscane de afbreking der diplomatische betrekkingen tusschen dat hof en de regering van Piemont zou hebben verhinderd. De afgezant dier mogendheid, wij hebben het reeds medegedeeld, had er zelfs in bewilligd om zijne inscheping naar Livorno uit te stellen, om de uitkomst der door zijne ambtgenooten gedane stappen af te wachten. Die pogingen hebben tot geen gunstig resultaat geleid. Men meldt thans uit Turin, dat de geheele Sardinische legatie den 13 Sept. in die hoofdstad is aangekomen. Thans wordt Piemont slechts door een consul in Toscane vertegenwoordigd.

Een der correspondenten van de *Indépendance Belge* komt terug op de quaestie der toetreding van Spanje tot de Engelsch-Fransche alliantie. Hij constateert de zeer hevige oppositie, welke dit plan bij alle partijen ontmoet, en deelt de redenen van hare vijandelijke gezindheid mede, welke voorzeker bij de hervatting der zittingen van de Wetgevende Magt zal uitbarsten. Aan den anderen kant zou de regering vast beraden zijn om zich in de uitvoering harer voornemens door niets te laten afbrengen, en om er, wij willen niet zeggen eene kabinets-quaestie, van te maken, maar althans een point de depart van eene nieuwe staatkundige gedragslijn.

De zitting der Beijersche Kamers is den 15 September door den Koning in persoon te Munchen geopend.

In zijne redevoering drukt Z. M. zijne tevredenheid uit, dat de weldaden des vredes voor zijn land en voor Duitschland bewaard zijn gebleven, en zulks te midden van den grooten strijd, welke plaats heeft.

Die omstandigheden maken de hervorming der finantien en de vermindering der belastingen gemakkelijk. De Koning noodigt den Rijksdag uit, om handen aan het werk te slaan, en daarbij zijn vertrouwen te stellen op den Allerhoogste. Een overvloedige oogst heeft alle bezorgdheid uit den weg geruimd.

De redevoering meldt, eindelijk, dat binnen kort der Kamers zullen worden aangeboden een ontwerp-strafwet, een ontwerp van regterlijke organisatie en finantiële wets-ontwerpen, waaronder eene, dat een crediet aan de regering verleent voor de uitgaven ten behoeve der spoorwegen.

ENGELSCHE POST.

In het Engelsche regeringsblad is de volgende depeche bekend gemaakt, die door het ministerie van oorlog aan den opperbevelhebber der Britsche troepen in de Krim, door middel van den telegraaph toegezonden is.

»De Koningin is diep getroffen geweest door de ontvangst der welkome tijding van den val van Sebastopol. Doordrongen van dankbaarheid jegens de Voorzienigheid, welke deze overwinning aan het verbonden leger heeft geschonken, heeft Hare Majesteit mij gelast, aan u, en door u aan het leger, het gevoel van trotschheid te doen kennen, waarmede dit nieuwe bewijs van deszelfs heldenmoed haar vervult. De Koningin wenscht hare troepen geluk met den zegevierenden uitslag van dit lang gerekte beleg, en dankt hun voor de volharding, waarmede zij de bezwaren daarvan gedragen hebben, en met de dapperheid, die tot deszelfs einde geleid heeft. De Koningin betreurt ten diepste de zware verliezen, ten koste waarvan dit voordeel gekocht is, en terwijl zij zich verblijdt in de overwinning, gevoelt H. M. de levendigste deelneming in het lot van de edele slagtoffers der zaak van hun vaderland. In haren naam zult gij ook den generaal Pélissier geluk wenschen met den schitterenden uitslag van den storm op den Malakoff-toren, die een bewijs heeft geleverd van de onwederstaanbare kracht en van den onwankelbaren moed onzer dappere bondgenooten.

PANMURE.»

FRANSCHE POST.

Het heeft eenige verwondering gebaard, dat de generaal Canrobert niet gelijktijdig met den generaal Pelissier tot maarschalk van Frankrijk is verheven; doch sommigen willen weten, dat zulks op verlangen van den generaal Canrobert zelven is geschied, opdat daardoor de verdiensten van den generaal Pelissier te meer zouden uitkomen.

— Tijdingen uit Trebisonde van den 30 Aug. ll. melden, dat Omar-Pacha met ongeduld in Klein-Azie werd te gemoet gezien met de troepen, waarmede hij Kars en Erzerum ter hulp zal komen. Men meende, dat hij die steden niet direct zou zoeken te bevrijden, maar door van Battoun zich naar Tiflis en Kutaïs te rigten, waardoor de generaal Mouravieff zich verpligt zou zien eene beweging te maken tot dekking der hoofdstad van Georgie.

De laatste berigten uit Kars schijnen wel voor de volvoering van dit plan te pleiten, daar de door den generaal Williams gezonden depêches geruststellend luiden, ofschoon de stad nog altijd ingesloten is.

— De heer Guinard, die eenige dagen geleden gearresteerd werd, is wederom op vrije voeten gesteld.

Die arrestatie geldt thans geene nieuwe staatkundige aangelegenheden, maar was alleen het gevolg van een eisch tot betaling der kosten van het proces, waarin de heer Guinard in 1849 voor het hooggeregtshof betrokken was.

— Gelijk reeds gemeld is, heeft de Fransche regering last gegeven, om de manschappen der ligting van 1847, die zich nog bij het leger in het Oosten bevinden, onverwijld te ontslaan. Een Parijsch berigtgever der Brusselsche *Indépendance* schrijft thans, dat de minister van oorlog, op de eerste tijding van de ontruiming van Sebastopol, naar de verschillende havens aan de Middellandsche zee bevel gezonden heeft, om alle afzending van manschappen en materieel naar de Krim te staken, en dat zelfs de troepen, die te Toulon reeds aan boord gegaan waren om naar de Krim te vertrekken, weder ontscheept zijn. Een en ander had op degenen, die zich vleijen, dat de val van Sebastopol tot een spoedigen vrede moet leiden, een aangenamen indruk gemaakt.

— Tot dus verre is nog niets zekers omtrent de verdere krijgsplannen in de Krim bekend. Of de Franschen thans de Tschernaia overtrekken en den vijand in het open veld opzoeken zullen, staat te bezien, daar iedere stap voorwaarts zonder een volkomen stelsel van vervoer met groote zwarigheden en veel gevaar verbonden is. In allen gevalle gelooven slechts weinigen, dat de vrede op de inneming van Sebastopol volgen zal; maar men denkt veeleer, dat hij thans verder verwijderd is dan ooit. Parijs is tegenwoordig in Sebastopol. Van den jongsten aanslag wordt naauwelijks meer gesproken. De maatregelen van voorzorg tot bescherming van den Keizer worden ondertusschen verdubbeld: eene rij politie-beambten in burgerkleeding omringt steeds het opperhoofd van den Staat.

— Meijerbeer is van Spa, waar hij eenige weken doorgebragt heeft, teruggekeerd. De beroemde maestro zal zich in het midden van October naar Weenen begeven, om aldaar zijne «Noordstar» (die reeds hier voor de 142ste maal gegeven is) op te voeren.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

ZITTING VAN DINGSDAG, 18 SEPTEMBER.

De zitting geopend zijnde, wordt voorlezing gedaan van het Koninklijk besluit, waarbij de heer Mr. J. A. Philipse is benoemd tot Voorzitter der Kamer gedurende de zitting 1855—1856.

De heer PHILIPSE aanvaardt hierop het voorzitterschap met de volgende rede: Het heeft aan Z. M. den Koning behaagd om het voorzitterschap dezer Kamer op nieuw aan mij op te dragen.

's Konings keuze eerbiedigende wil ik tevens openlijk betuigen, dat deze gunst van Z. M. door mij met diepgevoelde dankbaarheid is ontvangen.

Eene der gewigtigste en meest vereerende betrekkingen acht ik het toch Uwe Vergadering te mogen leiden en uwe werkzaamheden te mogen regelen.

Hiertoe geroepen te worden, wordt door mij als een bijzonder blijk van vertrouwen hoog gewaardeerd; doch hoe grooter dat vertrouwen is, des te zwaarder wordt dan ook de verpligting, die op hem rust, aan wie het wordt geschonken. Ik zal echter trachten, Mijne Heeren, om onder Gods hulp daaraan te beantwoorden.

Dankbaar erkennende, dat het mij vergund geweest is om met u, Mijne Heeren, de vorige zitting ten einde te mogen brengen: eene zitting gekenmerkt door zóó vele en zóó belangrijke werkzaamheden, vat ik welgemoed de op nieuw mij opgelegde taak weder op, en verzoek u, Mijne Heeren, om, even als vroeger, door uwen bijstand en uwe ondersteuning, waarvoor ik bij herhaling dank zegge, mij in de volbrenging daarvan zooveel mogelijk behulpzaam te willen zijn.

Van mijne zijde, hiervan biede ik u de welgemeende verzekering aan, zal alles worden aangewend om de leden dezer aanzienlijke vergadering hunne zóó gewigtige werkzaamheden, voor zooveel dit in mijn vermogen zal zijn, gemakkelijk en aangenaam te maken.

Laten wij dan allen te zamen, Mijne Heeren, onze beste krachten aanwenden om ook in deze zitting met den anderen tak der wetgeving te helpen tot stand brengen al wat bevorderlijk zal kunnen zijn tot welzijn van ons dierbaar Vaderland. God zegene daartoe onze vereenigde pogingen!

Ik verklaar de mij opgedragen taak te aanvaarden.

Op voorstel van den heer BLANKENHEIJM, wordt besloten, deze rede te doen drukken.

Voorts wordt op voorstel van den Voorzitter besloten: 1o. 's Konings rede te beantwoorden en 2o. in de volgende zitting over te gaan tot het verkiezen van twee leden der huishoudelijke commissie.

Daarna wordt overgegaan tot de loting der afdeelingen; wordende na afloop daarvan de leden door den voorzitter uitgenoodigd zich in hunne afdeelingen te begeven tot het benoemen der voorzitters en onder-voorzitters en van de commissie tot het ontwerpen van een adres van antwoord op de troonrede.

De vergadering wordt hierop gescheiden.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DINGSDAG, 18 SEPTEMBER.

Het tijdelijke voorzitterschap wordt waargenomen door het oudste lid in jaren, den heer ANEMAET.

Aan de orde is de benoeming van drie kandidaten voor het voorzitterschap der Kamer, gedurende het tegenwoordig zittingjaar. Er zijn 61 leden tegenwoordig.

1ste KANDIDAAT. — *Eerste stemming.* — De heer Gevers van Endegeest erlangt 21 stemmen, Strens 23, van Rappard 5, Dullert, Rochussen, van Goltstein en Baud elk 2, de Kempenaer, Luijben, Storm van 's Gravesande en van Lijnden elk 1 stem.

Tweede stemming. — De heer Gevers van Endegeest 31 stemmen, Strens 24, de Kempenaer, Luijben, Dullert, van Rappard, van Goltstein en Baud elk 1 stem.

De VOORZITTER meent, dat er alsnu eene tusschenstemming moet plaats hebben.

De heer VAN AKERLAKEN zegt, dat 31 de volstrekte meerderheid is van 61.

De VOORZITTER stelt daarop voor den heer Gevers tot eersten kandidaat te proclameren, daar hij de volstrekte meerderheid op zich vereenigd heeft.

De heer Jhr. Mr. D. F. GEVERS VAN ENDEGEEST is derhalve tot eersten kandidaat gekozen.

2e. KANDIDAAT. — *Eerste stemming.* De heer Strens bekomt 25 stemmen, van Rappard 8, Luyben 5, Rochussen 4, van Goltstein, Mackay, Dullert en Baud elk 3, de Kempenaer en van Lynden elk 2, en Ter Bruggen Hugenholtz, Kiemen Godefroi elk 1 stem.

Tweede stemming. — De heer Strens 27, van Rappard 18, Luyben 6, Rochussen, Mackay en van Lynden elk 2, Baud, de Kempenaer en Hugenholtz elk 1 stem. Te zamen 60 stemmen.

Tusschenstemming tusschen de heeren Rochussen, Mackay en van Lynden, om in aanmerking te komen bij de derde stemming. De heer Rochussen 35 stemmen, Mackay 13, van Lynden 9 Luyben 1 en 2 blanco.

Nu heeft er eene derde stemming plaats tusschen de heeren Strens, van Rappard, Luyben en Rochussen, waarvan de uitslag is dat zijn uitgebragt op den heer Strens 26, van Rappard 21, Luyben 6 Rochussen 5 stemmen en 2 blanco.

Vierde stemming tusschen de heeren Strens en van Rappard. De heer Strens erlangt 30 en van Rappard 29 stemmen. Er werd 1 blanco biljet in de bus gevonden.

De heer Mr. M. P. H. STRENS zal mitsdien als *tweede* kandidaat op de lijst geplaatst worden.

3de KANDIDAAT. — *Eerste stemming.* — De heer Hugenholtz bekomt 15 stemmen, van Rappard 11, Anemaet 6, Luyben 6, Mackay en Rochussen elk 4 van Lijnden 3 en Dullert, Dirks, Baud, Sloet tot Oldhuis, van Goltstein, Heemskerk, Schimmelpenninck van der Oye, van der Linden, de Kempenaer, van Eck en Storm van 's Gravesande elk 1 stem.

Tweede stemming. De heer van Rappard 20, Hugenholtz 19, Anemaet, Mackay en Luijben elk 5, Baud, van Lijnden, Rochussen, Schimmelpenninck v. d. Oije, van der Linden, en Thorbecke elk 1

Tusschenstemming tusschen de heeren Anemaet, Mackay en Luyben, om bij de derde stemming in aanmerking te komen. De heer Mackay bekomt 23 stemmen, Anemaet 21, Luyben 12, terwijl er 2 blanco-briefjes in de bus gevonden werden. — Op voorstel van den heer van Heiden Reinestein, wordt nu besloten de heeren Mackay en Anemaet bij de derde stemming op het viertal te plaatsen.

Derde stemming. De heer van Rappard 24, Hugenholtz 22, Mackay 9, Anemaet 4 en 1 blanco.

Vierde stemming. De heer van Rappard 30, Hugenholtz 26 stemmen en blanco 4. Jhr. Mr. W. L. F. C. ridder VAN RAPPARD is mitsdien tot *derden* kandidaat gekozen.

De Voorzitter benoemt eene commissie om de opgemaakte lijst den Koning aan te bieden. Die commissie bestaat uit de heeren: Storm van 's Gravesande, van Eck, de Brauw en van der Poel, zijnde de heeren stemopnemers, benevens de heeren Storm, van Lijnden, de Lom de Berg en Reinders.

Daarna is de vergadering gescheiden.

's Gravenhage, 18 September.

Bij Koninklijk Besluit van 27 Junij jl., no. 76, is op het verzoek van directeuren en commissarissen der te Dordrecht gevestigde Dordrechtsche Scheepsreederij, bewilliging tot verlenging van den duur dezer naamlooze vennootschap voor den tijd van vijftien achtereenvolgende jaren verleend.

Z. M. heeft den heer Jhr. Mr. J. A. Singendonck, griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, benoemd tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

Z. M. heeft den heer W. F. van Otterloo, hofraad, secretaris van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, vergunning verleend tot het aannemen van de onderscheidingsteekenen der ridderorde van St. Anna, 2de klasse, met de keizerlijke kroon, hem door Z. M. den Keizer aller Russen geschonken.

Z. M. heeft aan de navolgende officieren bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam, op hun verzoek, eervol ontslag verleen, als: aan A. Koopmans, Mr. J. van Eeghen, H. M. Gildemeester en A. F. Willink, als 1ste luitenants: aan Mr. P. J. Bosch van Drakestein en aan W. A. Croockewit, als 2de luitenants.

* In de zitting van de Eerste Kamer der Staten Generaal is heden o. a., op grond van art. 13 der vreemdelingenwet, ingekomen een Koninklijk besluit, waarbij, ten gevolge van de ontvangen rapporten, bevolen wordt, dat de bekende vreemdeling de Geest, wiens tegenwoordigheid in het land gevaarlijk voor de publieke rust geacht wordt, binnen den tijd van veertien dagen, na bekomene kennisgeving, het land zal moeten verlaten.

* Gisteren heeft aan het Provinciaal Gouvernement van Zuidholland de aanbesteding plaats gehad van het leveren en plaatsen van peil- en merksteenen en het kappen van hardsteenen peilschalen langs de rivier de Linge en den Diefdijk, welk werk is aangenomen door den heer P. de Groot, te Asperen, voor de som van ƒ 467.

* Van de voorwerpen, welke door onze stadgenooten naar de wereld-tentoonstelling te Parijs zijn gezonden, is de kunstmatige geschilderde theetafel van den heer C. D. van Schouwenburg, die reeds alhier ieders aandacht trok, wegens hare uitmuntende bewerking, aldaar aangekocht.

* Heden morgen ten 9 ure hebben zich in de Maliebaan vereenigd het batt. grenadiers en de beide batt. jagers, alhier in garnizoen, het batt. infanterie van het 6de regement, in garnizoen te Delft, dat van daar per spoortrein was gekomen en ook op die wijs derwaarts zal terugkeeren, benevens de batterij veld-artillerie en het regement dragonders. De troepen zijn van daar, onder kommando van den kolonel Scheltus van het regement grenadiers en jagers afgemarcheerd naar de vlakte van Waalsdorp, om aldaar groote manoeuvres uit te voeren.

* Gisteren was voor de eerste maal de 5e komp. van het 1e batt. Grenadiers gekleed met den wapenrok. Ook vele hoofd- en verdere officieren van dat regement hadden dat kleed aan.

* De heer baron d'André, Minister van Z. M. den Keizer van Frankrijk bij het Nederl. Hof, wordt in den loop dezer week uit Parijs in deze residentie terug verwacht.

* Men verneemt, dat de persoon van Jacob Maasdam, die bij arrest van het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland van Zaturdag jl., ter zake van moord is veroordeeld tot de straffe des doods, van dat arrest in cassatie is gekomen.

* Naar men verneemt, zal den 27 September a. s. voor het provinciaal geregtshof in Zuid-Holland behandeld worden de zaak van G. J. van der Houven, beschuldigd van bedriegelijke bankbreuk, door, na als koopman te zijn gefailleerd, te zijn gebleken sommen gelds, koopmanschappen, waren en roerende goederen te hebben verduisterd; en geene boeken te hebben gehouden, die den waren staat zijner baten en lasten aanwijzen.

Bij de Plaatselijke Commissie van geneeskundig toevoorzigt te Amsterdam, zijn van den 9 tot en met 15 Septem-

ber aangegeven: 71 mannen en 71 vrouwen, te zamen 142 personen, waarvan in het hospitaal zijn opgenomen 15 mannen en 19 vrouwen. Overleden 62 mannen en 73 vrouwen, te zamen 135 personen; daarvan in het hospitaal 9 mannen en 13 vrouwen, van dáár uitgegaan 13 mannen en 17 vrouwen; blijven alzoo daar in behandeling 27 personen.

Aan de *Amsterdamsche Courant* zijn wij het volgende konijnen-berigt verschuldigd:

« Met de konijnen-fokkerijen gaat het in ons vaderland, althans in het noordelijk gedeelte daarvan, niet zeer gunstig; op vele plaatsen zijn de dikwijls op ruime schaal ingerigte fokkerijen, zeer tot schade der ondernemers, geheel weêr opgeheven, en gedurig leest men aankondigingen, dat konijnen, ouden en jongen, aan eene kweekerij tot zeer lage prijzen worden uitverkocht. Voornamelijk is de oorzaak van dezen min gunstigen toestand te wijten aan de vele sterfte onder de jongen. Hetzij, dat dit veroorzaakt wordt door de nabijheid, onzindelijkheid en bekrompenheid der hokken, hetzij dat het voedsel te krachtig is: zeker is het, dat men hier in het Noorden niet zulke goede resultaten bekomt van de konijnen-fokkerijen als de berigten ons melden, dat onze zuidelijke naburen, de Belgen, daarvan erlangen. »

De *Amsterdamsche* heeft thans ramp op ramp te betreuren: hier de mislukte konijnen-fokkerij, waarvan zij met prof. Muller zulk eene goede verwachting had, en daar den val van Sebastopol, welke vesting zij zich met zoo menige politieken stovenzetster onoverwinnelijk had gedroomd. En al die rampen vallen te midden harer naïve kermisvreugde, en dwars door haar onbaatzuchtig ijveren voor de belasting op het brood. Opdat die belasting toch maar zou worden vastgehouden, zoo lang mogelijk, zamelt de *Amsterdamsche* het verbruikte schroot van den *Times* op, om het op nieuw, in een stooters-kanonnetje of proppenschieter geladen, tegen de regte rigting, die ontheffing wil, af te schieten. In het oude Rome had men nog twee middelen noodig om het volk in toom te houden en den voet op den nek te zetten: brood en vertooningen; maar in het systeem, dat de *Amsterdamsche ex officio* moet voorstaan, heeft men het brood afgeschaft, om op die wijze een nog dieper zin te geven aan den tekst: de mensch zal bij brood alleen niet leven; — welke tekst nu dient te luiden: de mensch, zoo hij niet in een « tegenovergestelde rigting » is geplaatst, behoeft geen brood, hij heeft genoeg aan vertooningen.... Welk een noodlottige zamenloop van omstandigheden dan om de *Amsterdamsehe* het kunstgenot dier vertooningen te verzuren. Hoe kan zij nu met die mislukte konijnen-fokkerij en dat veroverde Sebastopol steeds voor den ontstelden geest, het genoegen smaken, dat ze zich zoo ruimschoots beloofd had te genieten bij « den wijzen dwerg-olifant, bij de dressuur der onredelijke paarden, bij het dominospel van het verstandige hondje! » Een steenen hart zelfs moet breken bij zulk eene teleurstelling. En toch de stomme verbazing der *Amsterdamsche* over den rijkdom der kermis-vertooningen, en bovenal over het schitterend genie van den eigenaar van Frascati, 't welk voor niets bezwijkt, gaat moedig door al die rampen heen, en zonder bleeken of blozen naar de kermis. *Le Nord* heeft immers gezegd, dat in Rusland een nederlaag eigenlijk niets anders is dan een overwinning; waarom zou de *Amsterdamsche*, die alles gelooft wat maar gek is, dat ook zoo niet opvatten? — en daarenboven zoolang Rusland betaalt, wat scheelt het dan wie er wint of verliest. De geheele symphatie voor Rusland staat hier in het naauwste verband met het vlotter of trager uitkeeren der zilveren roebels, en wilden de Franschen zich verbinden die te betalen — enfin, dan mogten zij de Russen wel inpakken.... men moet de donkere wegen der Voorzienigheid eerbiedigen.

Hoe echter die vrome courant der « tegenovergestelde rigting » hare dolle kermis-recommandatiën zal goedmaken bij de vrome Höveker en van Peursem, die, wat het artikel kermis betreft, weder een andere « tegenovergestelde » rigting hebben, laten we ter oplossing over aan haar eigen schrander brein. Met de vromen van dien stempel is een zaak wel te vinden. Maar eene andere vraag: heeft de *Amsterdamsche* wel bedacht aan welk gevaar zij zich blootstelt met te wijzen op de voortreffelijke konijnenfokkerij onzer zuidelijke naburen, de Belgen! weet zij niet, dat bij de Belgen alles onder den invloed der ultramantanen staat en dus bijgevolg ook de konijnen, zoo als de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode*, die op allerlei feiten jagt maakt, die nooit plaats hebben gehad, haar zeer ernstig zal weten te vertellen! Is zij vergeten hoe gevaarlijk men hier te lande de schoone zang en muzijk der Belgen acht voor het achtbaar geloof der vaderen en vreest zij dan niet, dat haar Belgisch-gezinde en onprotestantsche konijnen-fokkerij (bij de spoedige en sterke vermenigvuldiging dezer diertjes nog gevaarlijker te achten voor het overschot van het dierbaar geloof!) door een of anderen blijgeestigen snaak, die reeds meer dan overvloedig genoeg heeft voor zijn blijgeestige stemming aan den angst, hem eenmaal door de snoode Belgen op het siddernd lijf gejaagd, zal gevloekt en gesmaad worden in karremans-verzen, die juist geen bewijs opleveren van strenge en gemoedelijke naleving der afschaffings-reglementen. (*de Tijd.*)

Volgens de *Twentsche Ct.*, zal het Prov. Geregtshof in Overijssel op aanst. Donderdag den 20 dezer uitspraak doen in de Bornsche kerkhof-quaestie.

De Arrondissements-Regtbank te Almelo heeft surséance van betaling voor den tijd van 12 maanden verleend aan de firma van de heeren Hofkes en Co. aldaar. Dit verwekt in dien omtrek groote blijdschap; daar er nu vooruitzigt bestaat, dat die zaak in eene maatschappij zal overgaan; te meer daar het actief het passief verre overtreft. (*A. C.*)

Den [illegible] September is van de werf van de bouwmeesters G. en H. Mitzlaff, te Elbing, te water gebragt het barkschip *Postiljon*, groot 200 lasten gebouwd voor rekening van de heeren Graandijk en Dercksen, te Amsterdam, zullende gevoerd worden door kapt. J. C. van de Poll.

De *Indiër* bespreekt het vermoorden van den ambtenaar baron Collot d'Escury, op Celebes, en schrijft dit toe aan de ongeschiktheid en onbekwaamheid van dien ambtenaar, welke hij ten slotte op rekening stelt van zijne opleiding aan de Delftsche academie. Wij kunnen echter de *Indiër* de verzekering geven, dat de genoemde ambtenaar *niet* aan deze academie is opgeleid, en dus de op haar geworpen blaam, ten eenenmale onverdiend is. (*Delflandsche Ct.*)

Kampen, 15 Sept. Van het begin der cholera af, dat is van 17 Aug. tot op gisteren zijn aangetast 188 personen, overleden 117 en hersteld 49, in behandeling gebleven 22. De ziekte neemt zigtbaar af.

§ **Apeldoorn**, 14 Sept. In « de Grondwet » no. 710 is uit de *Arnh. Courant* overgenomen een artikel uit Apeldoorn dd. 6 Sept. waarbij een zeer ongunstig tafereel wordt opgehangen wegens gebrek aan werk bij de arbeidende klasse. De waarheid is, dat nagenoeg 200 dagloopers, welke geruimen tijd door Z. M. den Koning gebezigd waren tot het opwerpen van forten of redoutes in de heide nabij het Loo, dezer dagen zijn ontslagen, doch 't is minst genomen overdrijving te beweren, dat deze lieden thans geheel werkeloos zouden wezen. Het tegendeel is waar, vele handen aan meer productieven arbeid — aan den landbouw onttrokken zijn tot vroegere bezigheden teruggekeerd, en wij aarzelen niet het eene weldaad te noemen, zoowel voor deze gemeente als voor de arbeiders zelven.

Ondankbaar noemen wij, wie niet erkent dat Z. M. door het verschaffen van werk — door het ten deele voorzien bovendien in de voeding van velen op eene edelmoedige en onbekrompen wijze heeft gepoogd wel te doen en gebrek te voorkomen, maar men betreurde het vrij algemeen dat zoovele krachten verloren gingen tot het daarstellen van kunstwerken, welke, zoo niet doelloos, dan ten minste onvruchtbaar zijn te noemen. Wie 's Konings juiste bedoelingen kent, zal misschien anders oordeelen, zeker is het, dat hoe langer deze arbeid duurde, hoe grooter de toevloed werd van vreemde arbeiders en hoe minder vatbaar en genegen de Apeldoornsche werklieden zouden zijn geworden voor hunne eigenlijke roeping. — Het ontslag van 200 dagloopers was geene ramp, slechts het einde van een abnormalen toestand, waardoor niemand duurzaam scheen te worden gebaat.

Met genoegen verneemt men, dat het voornemen van Z. M. is, de boerderijen op het Loo uit te breiden, en de vroeger aangevangen landontginningen voort te zetten. Inmiddels is het groot aantal jagtopzieners binnen deze gemeente, door aanstelling van de op het Loo gebezigde vuurwerkers wederom met vijf verminderd, terwijl de adjudant onderofficier der genie Keijzer, zoude worden toegevoegd aan Z. M. bouwmeester den heer Ingenieur Kamp.

Apeldoorn, 15 Sept. Voor eenige dagen heeft alhier eene zamenkomst plaats gehad van papier-fabrijkanten, uit deze en de naburige gemeenten Epe, Vaassen, Beekbergen, Loenen en omstreken, ten einde maatregelen te nemen tegen het, met elken dag minder wordende vertier, dat de handel in zoogenaamd handpapier, zoowel hier te lande als buiten 's lands ondervindt, wordende hetzelve tegenwoordig maar al te zeer verdrongen door het machinepapier.

Treurig in der daad is het te zien, hoe weinig het den fabrijkanten mag gelukken, de zaken aan den gang te houden; hoe er van den eenen dag op den anderen wordt uitgezien naar eene gewenschte verandering; hoe men, door de voordeelen, die de landbouw aanbiedt uitgelokt, langs dien weg zijne zaken zoekt staande te houden, en men — nu het tijd is het noodige getal fabrijk-arbeiders in te huren — huivert zulks te doen, niet wetende wat het einde zijn zal.

En inderdaad is deze zorg niet overdreven. Zoo lang toch, zoo algemeen als nu, het in zoo menig opzigt voortreffelijk Geldersch handpapier wordt ter zijde gesteld, en de prijzen der grondstoffen — vooral van blaauwsel en lijm — meer en meer rijzen, kan het niet anders, of velen zullen, bij gebrek aan voldoende fondsen, hunne fabrijken weldra moeten sluiten.

De onlangs te 's Gravenhage plaats gehad hebbende aanbesteding van Hollandsch of Geldersch handpapier, heeft bovenbedoelde zorg zeer vermeerderd, en menigen kenner verbaasd doen staan over den geringen prijs, waarvoor aldaar belangrijke partijen zijn aangenomen.

Of men er evenwel van dezen kant in zal slagen om, op voorstel van eenige fabrijkanten, geen papier, dan tegen de wezenlijke waarde, van de hand te zetten, — en velen niet reeds spoedig van hun plan daartoe zullen moeten afzien, is iets hetgeen wij, ter wille der nijverheid wenschen, doch waaromtrent wij nog al vrees voeden. (*Arnh. Ct.*)

Eindhoven, 15 Sept. Heden voormiddag trok volgens gewoonte de Eindhovensche processie naar Meerveldhoven; gekomen achter Blaarthem buiten de kom der gemeente werden verschillende sieraden voor den dag gehaald en door sommige jongelingen en meisjes, allen op het sierlijkst uitgedost, gedragen; dezelve bestonden in een kruisbeeld, twee groote en onderscheidene kleine vanen, etc.. de processie trok onder bidden en zingen van godvruchtige liederen door tot in de nabijheid der kapel; daar werd een sierlijk Lieven Vrouwenbeeld door verschillende jonge dochters gedragen; waarop de officier van justitie te Eindhoven zich bij den troep voegde en de lieden aankondigde, dat een dergelijke optogt in strijd met de wet was; na de namen van den Eerw. heer rector (welke eenvoudig in zijn toga gekleed was) en van de processiemeesters en de door het volk gezongen liederen te hebben opgeteekend, heeft ZEd. de processie in de verte gevolgd en in de kapel de godsdienstoefeningen, welke waarlijk stichtend waren, bijgewoond. De terugtogt heeft op dezelfde wijze plaats gehad als de optogt en is alles in de volmaakste orde afgeloopen.

Nieuwsgierig is men te vernemen of door de justitie aan deze zaak, waarbij niemand gehinderd, noch gemolesteerd is geworden, eenig gevolg zal worden gegeven: velen der voornaamste ingezeten van Eindhoven, Stratum, Woensel, Gestel en omliggende plaatsen waren bij die processie tegenwoordig. (*N. B.*)

's Hertogenbosch, 15 Sept. De procureur-generaal, de militie-commissaris, de hoofd-ingenieur van den waterstaat, de griffier der Staten, de provinciaal-directeur der directe belastingen, de inspecteur der posterijen, de inspecteur der registratie en domeinen, de arrondissements-betaalmeester, de controleur van den waarborg van goud en zilver en de ontvanger der registratie, allen te Zwolle, hebben zich als bestuurders vereenigd, en doen door het gansche land ter onderteekening aan staats-ambtenaren rondgaan een verzoekschrift aan Z. M. den Koning gerigt, ten einde het Hoogstdenzelven behage de wetten op het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren te wijzigen en uit te breiden in het belang hunner weduwen en weezen, bepaaldelijk die van 9 Mei 1849 en 3 Mei 1851.

Daar gebrek aan tijd, en opzien tegen reis- en verblijfkosten, eene algemeene bijeenkomst van belangstellenden in den weg staan, is mondelinge wisseling van denkbeelden, verkiezing van een bestuur, bijna onmogelijk, terwijl aan schriftelijke behandeling, bij zooveel belanghebbenden, evenmin te denken valt. Uit dien hoofde meenden zij wel te doen, den vorm opofferende aan het gewigt der zaak, zich als bestuurders te vereenigen en langs aangehaalden weg de beweegredenen mede te deelen, die hen genoopt hebben om te streven naar de vervulling hunner wenschen.

De Minister van Finantien moet deze zaak wel als bezwaarlijk, maar tevens als wenschelijk en nuttig erkennen.

Vele weduwen en weezen toch verkeeren in armoede en gebrek of worden door liefdegiften onderhouden en jaarlijks worden derzelver ongelukkige lotgenooten talrijker, die, wanneer zulk een fonds bestond, in staat zouden zijn om stil en eenvoudig maar toch onafhankelijk te leven; weduwen, aan meerderen of minderen welstand, aan onafhankelijkheid gewoon, weezen, bestemd en geschikt om eenmaal op te treden als gelukkige burgers van den staat, worden thans door den dood van echtgenoot en vader in vreeselijke ellende gestort! (*Arnh. Ct.*)

GRAANPRIJZEN TE ROTTERDAM.

17 September 1855.

Jarige Zweeuwsche Tarwe puike. . .	*f* 17.00	à	*f* 17.50
» » » goede. . .	» 16.70	»	» 17.00
» » » mindere. . .	» 16.50	»	» 15 80
Nieuwe » » »	» 16.00	»	» 17.00
134 pond Jarige Bovenlandsche . . .	» 19.00	»	» 19.30

Voor de jarige tarwe werd 20 à 30 cents per mud meer dan op de laatste markt bedongen.

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Donderdag, 20 Sept. 7 ure.

LE DOMINO NOIR, opéra comique en 3 actes; musique de Mr. AUBER. LA FILLE TERRIBLE, vaudeville en un acte.

227ste Nederlandsche Staats-Loterij.

1e LIJST. 4e KLASSE.

Uitgekomen Hooge prijzen:

No. 10366 *f* 25000; 3598 *f* 2500; 12455, 13564, 2560 en 5916 *f* 1000,

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 18 September 1855.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	63 5/8 13/16
Dito Certificat.	3	76
Dito Dito. .	4	93 1/2 9/16 1/2
O. I. Leening .	4	
Amort. Syndic.	3 1/2	
Hand.-Maats. .	4 1/2	
Belgie.		
Certificaten . .	2 1/2	
D° *Rotschild* .	2 1/2	
Frankrijk.		
Obligatien . . .	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	19 9/16
Dito Buitenl. .	3	38 1/4
D° Binnenl. °/m.	3	32 3/16 1/4
Bew. Sp. Com.		
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	3	40 3/8 1/2
Dito uitgest. .	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	100 3/4 100 3/4
Dito 1828/1829	5	100 1/2 100 3/4
Cert. 1831/1838	5	
Dito Dito	4 1/2	
Dito *Hope* . .	4	75 3/4
Dito *Stieglitz* .	4	74 3/4
Dito dito 5e Ser.	4	
Dito 1854 . . .	5	81 1/4
Inschr. Assig. .	6	
Certific. dito. .	6	57 1/2
Polen.		
Obligatiën . . .	4	
Oostenrijk.		
Metaliek . . .	5	63 1/2 1/4
Dito bet. Amst.	5	74 1/4 3/8
Dito Nation. .	5	67 5/8 3/4 11/16
Dito 1847 . .	2 1/2	32 5/16 3/8
Dito 1851/1852	2 1/2	32 3/16 3/8

Philad., Bank-act. 1 3/8. 1/2; Mexic., te Lond. 3 pct. 20 3/4 dito Onb. 20 3/4; Venez. 8 3/4 pct. 26 1/2.

Over het geheel was de handel wederom van weinig belang en de stemming over het geheel flaauwer, inzonderheid Russ. fondsen welke door eenige verkooporders aanzienlijk lager sluiten.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.